

62
DA

FACTS

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur

Unge arbejdstageres sikkerhed — Råd til ledere

Indledning

Ifølge europæiske statistikker er arbejdsskadefrekvensen for unge 18-24-årige 50 % højere end for arbejdstagere i nogen anden aldersgruppe. Manglende hensigtsmæssigt opsyn bidrager til dette høje ulykkestal. Unge på arbejdspladsen er uvante med deres arbejde, deres omgivelser og de risici, der er forbundet hermed. Manglende erfaring betyder, at de sandsynligvis ikke opdager risici eller ikke er tilstrækkeligt opmærksomme på dem. Der er også nogle specifikke begrænsninger i det arbejde, unge under 18 år må udføre. Derfor har unge, ud over instruktion, sandsynligvis brug for mere opsyn end voksne. Dette gælder også studerende i erhvervs- eller uddannelsespraktik og nyansatte.

En 17-årig pige mistede en del af en finger kun en time efter, at hun var begyndt på sit feriejob. Hun fik sine fingre knust i en maskine i det bageri, hvor hun arbejdede. I listen over arbejdsmiljøsvigt stod der, at hendes leder ikke var klar over, at hun var ved at bruge maskinen, før ulykken var sket.

En ung mand på 23 år fik omfattende forbrændinger, da han kom i kontakt med et brandfarligt stof, der bruges til at skylle sprøjtepistoler med. Usikre metoder i virksomheden omfattede manglende oplæring og opsyn, ud over at man bar det farlige pistolrensemiddel i umærkede, åbne spande.

En 16-årig brækkede benene mindre end to timer efter at være påbegyndt sin første arbejdsdag, da han faldt fra vognterrinet på en 18-tons tung renovationsvogn og blev trukket ind under lastvognen. Der fandtes sikkerhedsprocedurer, men systemet, der skulle sikre, at de blev fulgt, var utilstrækkeligt. Manglende opsyn og oplæring var et særligt problem.

Din arbejdsgivers tilrettelæggelse af opsyn (!)

Din arbejdsgiver skal tilrettelægge tilstrækkeligt opsyn med unge. Arbejdsgivere skal og så udarbejde en arbejdspladsvurdering (APV), der afdækker særlige risici for unge og nødvendige forebyggelsesforanstaltninger, herunder opsynsbehov.

Med henblik på din funktion som leder skal din arbejdsgiver:

- sørge for passende oplæring til dig om risici og kontrolforanstaltninger i forbindelse med unges arbejde, alle begrænsninger i de opgaver, unge må varetage, og de nødvendige opsynsniveauer, herunder hvilke arbejdsopgaver der kræver konstant opsyn
- uddanne dig i at håndtere arbejdsmiljøproblemer, når du arbejder med unge, og i din rolle som leder

- sikre, at du forstår din rolle, hvad der kræves af dig, og hvordan du skal udføre dine opsynsopgaver
- give dig tilstrækkelig tid og myndighed til at løse dine opsynsopgaver
- sikre, at du har arbejdsmiljøviden om de arbejdsopgaver, du fører opsyn med
- tilrettelægge det således, at du rapporterer om eventuelle problemer med unges ansattes sikkerhed og fremsætter forslag til forbedringer, også med hensyn til opsynsordninger.

Ledere: Jeres afgørende rolle

Som leder spiller du en vigtig rolle i sikringen af unges sikkerhed og sundhed på en række områder:

- ved at sørge for, at der indføres sikre arbejdsmetoder
- ved at forklare deres betydning
- ved selv at være et godt eksempel til efterfølgelse
- ved at hjælpe med at fremme en sikkerhedskultur
- ved at belønne sikker adfærd.

Unge kan mangle erfaring, men det er stadig vigtigt direkte at spørge dem, hvad de mener, og tilskynde dem til at engagere sig i sikkerhedsspørgsmål. APV'en skal omfatte handleplaner, som sikrer unges ansattes sikkerhed og sundhed. Foranstaltningerne skal overvåges for at kontrollere, at de fungerer som forventet, og revideres, hvis der sker ændringer. Så du skal rapportere om eventuelle problemer eller ændringer og tilskynde de unge til også at rapportere om eventuelle problemer og bekymringer.

(!) For yderligere oplysninger, se factsheet »Unge arbejdstageres sikkerhed — Vejledning for arbejdsgivere«.

At føre opsyn med unge ansatte indebærer (2):

at vurdere den unges evner/kompetence i forhold til opgaverne

at afdække farer, der kan forårsage skader på unge; unge er mere sårbare og kan kræve nøjere opsyn end andre ansatte

at iværksætte effektive kontrol-/beskyttelsesforanstaltninger for at forebygge skader, fx afskærmning, afspærring, forbud, inspektioner, stikprøvekontroller, information, oplæring, procedurer og opsyn

at forbedre og løbende forenkle sikre arbejdsmetoder

at informere og instruere om god praksis

at vise den korrekte procedure, om nødvendigt i langsomt tempo

at tildele opgaver i overensstemmelse med den enkeltes formåen og sørge for direkte overvågning, indtil de kan selv

at kontrollere, at de forstår den korrekte procedure og de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger

at observere, hvordan de klarer sig, og gentage oplæringen, hvis det er nødvendigt for at styrke forståelsen

at lytte til dem, være lydhør over for dem og udveksle idéer, fx ved at inddrage dem i udarbejdelsen af APV'en

at informere de unge om, hvor de kan få hjælp/rådgivning, når du ikke er til stede, og om, hvad de skal gøre, hvis de er usikre

at sikre, at de kender beredskabsplanerne

at udarbejde eventuelle skriftlige sikkerhedsprocedurer for arbejdet og bestemmelser om personlige værnemidler i forbindelse med opgaven

at formidle værdier ved at forklare arbejdsmiljøets betydning, fremme de rigtige holdninger, øge bevidstheden og være et eksempel til efterfølgelse

at motivere, vise velvilje, bane vejen og vejlede

at kontrollere, organisere og om nødvendigt irettesætte.

Særlige behov hos unge under 18 år (3)

Ledere skal være klar over, at der er visse opgaver, som unge under deres opsyn ikke må udføre.

Som en tommelfingerregel må unge under 18 år IKKE udføre arbejde, der:

- overstiger deres fysiske eller mentale evner
- udsætter dem for stoffer, der er giftige eller kræftfremkaldende
- udsætter dem for stråling

- indebærer ekstrem varme, støj eller vibration
- indebærer risici, som de sandsynligvis ikke opdager eller ikke undgår på grund af deres manglende erfaring eller oplæring eller deres utilstrækkelige opmærksomhed på sikkerhed.

Factsheet om »Beskyttelse af unge på arbejdspladsen« indeholder flere oplysninger om aldersbetingede begrænsninger med hensyn til opgaver og arbejdstimer og særlige undtagelser for erhvervsoplæring. Hvis du er i tvivl om unges arbejde, så tag det op med din arbejdsgiver.

Læs de danske regler!

Mentorordninger

Nogle arbejdsgivere giver unge mennesker en mentor. En mentor har til opgave specifikt at tage sig af og vejlede den unge, den pågældende er mentor for. Dette indebærer (4):

- at lære dem de rigtige metoder som grundlag for deres fremtidige arbejdsliv; hvis du skyder genveje, har du måske den viden og de færdigheder, der skal til for at klare problemerne, men det har den unge ikke
- at opmuntre dem til at engagere sig, stille spørgsmål om jobbet risici og forsigtighedsregler, diskutere og rapportere eventuelle risici, de ser
- at kanalisere deres iver efter at behage i rigtig retning
- at forsikre dem om, at det er i orden at sige »nej«, hvis de er usikre på, hvad de skal gøre
- at præcisere behovet for at have de korrekte værnemidler og følge de korrekte forsigtighedsregler.

En 22-årig vikaransat blev ramt af et tog og dræbt under arbejdet på en travl del af jernbanesporet. Den studerende havde kun arbejdet nogle få skift og havde kun fået et grundlæggende personligt sporsikkerhedskursus. Sikkerhedsprocedurer og opsyn var utilstrækkelige. Efter ulykken indførte vikarbureauet en række ændringer, herunder en mentorordning, for at overvåge nye medarbejders fremskridt.

Yderligere oplysninger om unge arbejdstagere på:

<http://ew2006.osha.eu.int/>

Se desuden Arbejdstilsynets hjemmeside: <http://at.dk> og link til Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 om unges arbejde på adressen: <http://www.at.dk/sw12593.asp>

(2) Tilpasset fra råd fra Learning Skills Council og det britiske selskab for forebyggelse af ulykker, Royal Society for Prevention of Accidents (ROSPA).

(3) I Rådets direktiv 94/33/EF om beskyttelse af unge på arbejdspladsen fastsættes der mindstekrav. Loven i Deres medlemsstat kan være strengere, fx med hensyn til minimumsalderen for børns beskæftigelse og forbudte arbejdsopgaver, så det er vigtigt at checke den nationale lovgivning.

(4) Tilpasset fra råd fra ROSPA.

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tlf. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83

E-post: information@osha.eu.int

© Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur. Eftertryk tilladt med kildeangivelse. Printed in Belgium, 2006